

CRNA GORA
AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO

FINANSIJSKI PLAN

AGENCIJE ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO

ZA 2022. GODINU

Podgorica, decembar 2021. godine

AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO

JOSIPA BROZA TITA BB
81000 PODGORICA, CRNA GORA
www.caa.me

TEL: +382 20 625 507
FAX: +382 20 625 517
E-MAIL: acv@caa.me

UVOD

Polazni i pravni osnov za izradu Finansijskog plana Agencije za civilno vazduhoplovstvo za 2022. godinu predstavlja Zakon o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG“, br. 30/12 i 30/17) u kojem je odredbom člana 10 stav 2 propisano da Finansijski plan Agencije, godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj Agencije usvaja Vlada, na predlog Savjeta. U tom smislu odredbom člana 6 Zakona o vazdušnom saobraćaju propisana je nadležnost Agencije, koja je u odnosu na raniju zakonom propisanu djelatnost Agencije, značajno proširena. Najznačajnija novina propisana zakonom je prenošenje javnih ovlaštenja Agenciji u pogledu vršenja inspeksijskog nadzora i donošenja akata u skladu sa zakonom i akata radi sprovođenja ECAA sporazuma, drugih zaključenih međunarodnih ugovora, međunarodnih standarda i preporučene prakse iz oblasti civilnog vazduhoplovstva, a naročito standarda, procedura i preporučene prakse ICAO-a, ECAC-a, EASA-e i EUROCONTROL-a, koji se, uz prethodnu saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, objavljuju u "Službenom listu Crne Gore".

Finansijski plan Agencije za civilno vazduhoplovstvo za 2022. godinu sadrži pregled planiranih prihoda i rashoda za 2022. godinu i baziran je na pokazateljima poslovanja u 2021. godini i realno očekivanim prihodima i rashodima u 2022. godini.

Planirani prihodi i rashodi u funkciji su ostvarivanja godišnjeg programa rada i razvoja Agencije za civilno vazduhoplovstvo. Imajući u vidu da je vazdušni saobraćaj jedan od esencijalnih elemenata ekonomskih i društvenih aktivnosti države, Agencija kroz svoju nadležnost, u vremenu krize COVID-19 treba da obezbijedi nesmetano finansiranje poslovanja u narednoj 2022. godini. Stoga je glavni cilj ovog dokumenta da se što realnije prikažu potraživanja i obaveze za poslovnu 2022. godine uz optimističnu pretpostavku da će se od ograničenja početi oslobađati u drugoj polovini 2022. godine.

U tabelama ispod, prikazani su planirani prihodi i rashodi Agencije za 2022. godine, planirani na osnovu procjena EUROCONTROL-a za avio saobraćaj u narednom periodu.

I Planirani prihodi Agencije će se ostvariti kroz izvore finansiranja utvrđene članom 13 stav 1 Zakona o vazдушnom saobraćaju ("Službeni list CG", broj 30/12 i 30/17), kojim je propisano da se sredstva za rad Agencije obezbjeđuju iz:

- 1) naknada za izdavanje licenci, certifikata, uvjerenja, potvrda, dozvola i godišnjih naknada, u skladu sa ovim zakonom
- 2) dijela rutne i terminalne naknade iz člana 112 stav 5 ovog zakona;
- 3) dijela naknade koju plaćaju vazdušni prevoznici po toni prevezenog tereta u civilnom vazдушnom saobraćaju;
- 4) dijela naknade koju plaćaju putnici u civilnom vazдушnom saobraćaju u odlasku;
- 5) drugih izvora u skladu sa zakonom.

II Planirani rashodi utvrđeni su na osnovu ostvarenih rashoda u tekućoj godini kao i realno očekivanih rashoda u 2022. godini. Realno očekivani rashodi su planirani i u skladu sa novonastalom situacijom koju nalaže aktuelna pandemija COVID-19 i čine ih:

- 1) Bruto zarade zaposlenih;
- 2) Ostala primanja i naknade;
- 3) Službena putovanja;
- 4) Rashodi za energiju
- 5) Rashodi za materijal i usluge;
- 6) Troškovi održavanja osnovnih sredstava;
- 7) Ostali poslovni rashodi;
- 8) Amortizacija.

Pandemija COVID-19 uzrokovala je globalnu zdravstvenu i ekonomsku krizu koja, već sada, višestruko premašuje sve prethodne krize u poslednjih sto godina, a najteže posljedice, prema procjenama relevantnih međunarodnih organizacija, trpe vazduhoplovni subjekti i organizacije iz oblasti turizma.

Zbog ogromnih finansijskih problema čak je i EUROCONTROL u predhodnom periodu bio prinuđen da se kreditno zaduži kod konzorcijuma evropskih banaka kako bi održao svoje finansije i spriječio raspad centralizovanog sistema operacija u Evropi.

Poseban akcenat stavljen je na finansijski aspekt jer je najveći problem sa kojim se suočava cjelokupna avio industrija – likvidnost. Izuzetno teška situacija u vrijeme pandemija COVID-19 negativno se odrazila i na vazduhoplovne subjekte u Crnoj Gori. Samo zahvaljujući domaćinskom ponašanju u prethodnim godinama i formiranju određenog iznosa sredstava u rezervi, Agencija je uspjela da se bez pomoći države do sada nosi sa finansijskom krizom. Sve u svemu, ogromna kriza u evropskom vazдушnom saobraćaju ozbiljno je uticala i na Agenciju za civilno vazduhoplovstvo. No, bez obzira na to, Agencija preduzima sve mjere da održi finansijsku stabilnost i izvršava osnovnu misiju – održavanje planiranog nivoa sigurnosti i bezbjednosti vazdušnog saobraćaja u Crnoj Gori.

1. PLAN PRIHODA

Planirani prihodi Agencije za 2022. god iznose 4.997.700 eura.

Planirani prihodi za 2022. godinu povećani su u odnosu na planirane prihode iz 2021. godine za 43%. Plan prihoda Agencije za 2022. godinu utvrđen je shodno članu 13 stav 1 Zakona o vazдушnom saobraćaju, gdje su utvrđeni izvori finansiranja Agencije i načina obračuna pojedinih naknada to su:

- rutne naknade;
- terminalne naknade;
- naknada za izdavanje licenci, certifikata, uvjerenja, potvrda, dozvola i godišnjih naknada, u skladu sa ovim zakonom
- naknade koju plaćaju vazdušni prevoznici po toni prevezenog tereta u civilnom vazдушnom saobraćaju;
- naknade koju plaćaju putnici u civilnom vazдушnom saobraćaju u odlasku;
- naknade iz drugih izvora u skladu sa Zakonom;

1.1. Rutne naknade

U skladu sa članom 13 stav 1 tačka 2 Zakona o vazдушnom saobraćaju („Službeni list CG“ broj 30/12 i 30/17) sredstva za rad Agencije za civilno vazduhoplovstvo obezbjeđuju se dijelom iz rutnih naknada po osnovu međunarodnih ugovora, na koje pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi ima pravo, a koje plaćaju korisnici usluga u vazdušnoj plovidbi u vazдушnom prostoru Crne Gore i Republike Srbije, odnosno u vazдушnom prostoru oblasti informisanja u Beograd (FIR/UIR Beograd)- zajedničkoj zoni naplate“ Serbia-Montenegro-KFOR“.

Integracija Crne Gore u Objedinjeni sistem naplate rutnih naknada kroz Biro za objedinjeni sistem naplate rutnih naknada (Central rout charge office-CRCO) predstavlja obavezu kojom se sprovode osnovni principi transparentnosti i neprofitabilnosti s toga se prilikom finansijskog planiranja mora voditi računa o EUROCONTROL Principima za utvrđivanje troškovne baze za rutne naknade i za izračunavanje jedinične obračunske cijene za rutne naknade, a koji se odnose na samostalnost i nezavisnost u finansiranju. Ukoliko bi se odstupilo od tih principa, moglo bi doći do ugrožavanja ovog izvora sredstava, jer se ona ne mogu koristiti u bilo koje druge svrhe, osim za unapređenje i bezbjednost funkcionisanja vazdušnog prostora.

Crna Gora i Srbija kao potpisnice Multilateralnog sporazuma o rutnim naknadama („Službeni list SCG“ - Međunarodni ugovori, broj 18/04, 19/04 i 04/05), a kao suvlasnici zajedničkog provajdera vazduhoplovnih usluga, dogovorile su se oko usvajanja zajedničkog modela obračunavanja naknada za izvršene vazduhoplovne usluge i njihove jedinične cijene (UNIT RATE).

Civilne vazduhoplovne vlasti kao i provajderi SMATSA i Hungaro Control, u zajedničkoj naplatnoj zoni „ Srbija - Crna Gora - KFOR“, u izradi troškovne baze dužni su da se striktno pridržavaju Načela za utvrđivanje jedinične cijene za rutne naknade koje je propisao

EUROCONTROL i koje su države prihvatile članstvom.

Načela se u cjelini odnose na en-route objekte, opremu i vazduhoplovne usluge za koje je svaka država odgovorna na osnovu ICAO Sporazuma o regionalnoj vazdušnoj navigaciji i pridruženog Plana regionalne vazdušne plovidbe.

Do jedinične cijene na osnovu koje se naplaćuju usluge dolazi se sabiranjem troškovnih baza zajedničke naplatne zone Srbije - Crna Gore - KFOR-a u skladu sa metodom pune naknade troškova (prema tački 1.3.1 Načela za utvrđivanje jedinične cijene za rutne naknade).

Za potrebe utvrđivanja konačne jedinične cijene na ovako sabrane troškovne baze dodaju se EUROCONTROL troškovi tj. troškovi rada samog sistema rutnih naknada, EUROCONTROLA utvrđeni u skladu sa istim pravilima.

Tako utvrđena baza troškova predmet je razmatranja na Proširenom odboru za rutne naknade (Enlarged Committee) koji nakon konsultacije sa korisnicima usluga prihvata ili zahtijeva korekciju troškovne baze. Konsultacije se obavljaju dvije sedmice prije navedenih rokova, a korisnici usluga bi podatke morali dobiti 10 dana prije konsultacije.

Nakon što utvrđenu cijenu prihvati Prošireni odbor za rutne naknade (Enlarged Committee), istu potvrđuje Privremeni savjet (Provisional Council), a konačnu odluku donosi Stalna komisija Eurokontrol-a (Permanent Commission).

Prihod od EUROCONTROL-a, po osnovu rutnih naknada za 2022. godinu, planiran je u iznosu od 3.826.400 eura. S obzirom da u trenutku izrade finansijskog plana za 2022. godinu nije postojao potvrđen iznos planiranih sredstava po osnovu rutnih naknada za 2022. godinu u zajedničkoj zoni naplate Srbija-Crna Gora-KFOR¹, potvrđena je aplikacija od strane nadležnih tijela EUROCONTROL-a za Agenciju na 4.143.000 eura.

1.2. Terminalne naknade

Na osnovu člana 13 stav 1 tačka 2 i člana 112 stav 5 Zakonom o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG“ broj 30/12 i 30/17) propisano je da ove naknade plaćaju korisnici usluga u vazdušnoj plovidbi i njihov iznos se utvrđuje u skladu sa Odlukom o načinu obračuna terminalne naknade za korišćenje usluga u vazdušnoj plovidbi („Službeni list CG“ broj 53/19) i Sporazumu o regulisanju međusobnih prava i obaveza po osnovu učešća u raspodjeli prihoda od terminalnih naknada. Navedenom Odlukom (član 9) je propisano da visina ove naknada za vazduhoplove koji polijeću ili slijeću na Aerodrom Podgorica (LYPG) i Aerodrom Tivat (LYTV), kao prihod Agencije za civilno vazduhoplovstvo, naplaćuje SMATSA DOO od operatora vazduhoplova udjelom od 10% od iznosa naplaćenih terminalnih naknada.

Prihod od terminalnih naknada za 2022. godinu, planiran je u iznosu od 220.000 eura. Obračunat je na osnovu procjene SMATSA-e za 2022. godinu, dopis broj: 08/1-402/21-1943/3 od 30.11.2021. godine za aerodrome Podgorica i Tivat u iznosu od 3.060.000 eura tj 10% od planiranih terminalnih naknada za agenciju što iznosi 306.000 eura uz moguće smanjenja stepena realne naplate terminalnih naknada zbog potencijalne insolventnosti avio prevoznika u vrijeme zdravstvene krize za naknadu je planiran iznos od 220.000 eura..

¹ Protokol o instrukcijama za raspodjelu rutnih naknada za 2022. godinu. u zajedničkoj zoni naplate Srbija-Crna Gora – KFOR.

1.3. Prihodi iz domaćih izvora

Prihodi iz domaćih izvora za 2022. godinu, planirani su u iznosu od 951.300 eura ostvaruju se u skladu sa Zakonom² i obezbjeđuju se iz:

- naknada za izdavanje licenci, certifikata, uvjerenja, potvrda, dozvola i godišnjih naknada, u skladu sa zakonom³;
- naknade koju plaćaju vazdušni prevoznici po toni prevezenog tereta u civilnom vazdušnom saobraćaju i naknade koje plaćaju putnici u civilnom vazdušnom saobraćaju u odlasku⁴;
- naknada iz drugih izvora;

Dakle, Agencija je pravni subjekat koji se dominantno finansira iz međunarodnih izvora, s tim u vezi dugoročno gledajući moraju se stvoriti uslovi da se u strukturi prihoda sve više povećava učešće ostalih zakonom predviđenih prihoda u odnosu na prihode od rutnih naknada. Treba napomenuti da su gotovo sve zemlje u regionu propisale i realizovale ovakav način finansiranja vazduhoplovnih vlasti.

---

² Treba imati u vidu da se planirani prilivi od Eurocontrol-a po osnovu fakturisanih rutnih naknada za 2022. godinu kao ključni prihodi Agencije u normalnim uslovima očekuju tek od kraja marta 2022. godine dok će prilivi iz ostalih izvora zavisiti prije svega od donešenih podzakonskih akata iz 2020.godini pa shodno tome koristiće se i sredstva rezervisana za buduće izdatke ili kratkoročna zaduženja u cilju smanjenja posljedica zdravstvene krize COVID-19 i neujednačenosti priliva i odliva. Izuzetno slabi prilivi po osnovu rutnih naknada karakteristični su za prvu polovinu godine, a posebno za prvi kvartal, pa je neophodno da Agencija permanentno ima jedan dio sredstava po osnovu prihoda iz domaćih izvora.

³ Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je donijelo Pravilnik o visini naknada za izdavanje operativne licence, certifikata, odobrenja i dozvola u vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG“, broj 01/20). kojim se propisuje visina naknada za utvrđivanje ispunjavanja uslova za izdavanje operativne licence, certifikata, dozvola, odobrenja, uvjerenja i drugih isprava i sprovođenja godišnjeg kontinuiranog nadzora, odnosno provjere kontinuirane ispunjenosti uslova u vazdušnom saobraćaju, koje su prihod Agencije saglasno odredbama Zakona o vazdušnom saobraćaju. Procjenjeni iznos ovih naknada je 43.300 eura.

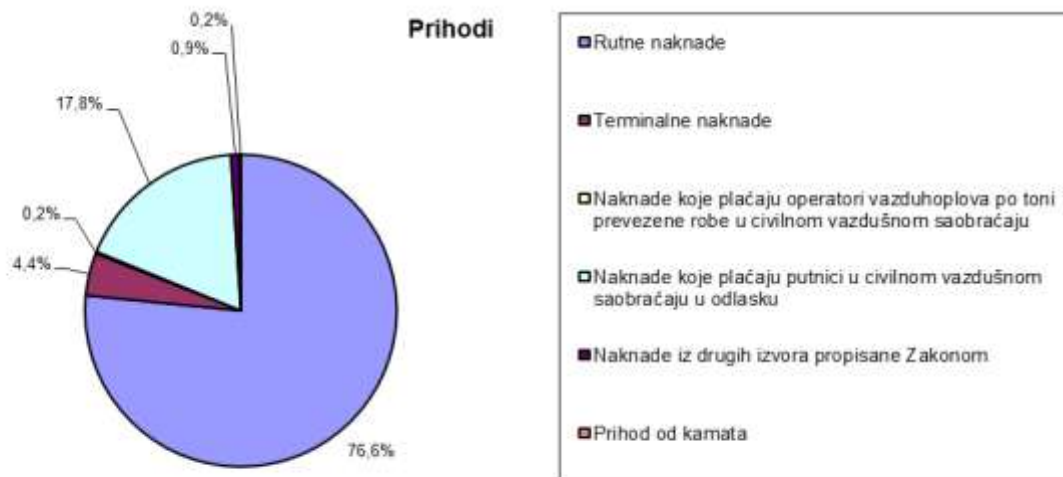
⁴ Pravilnik o visini i načinu naplate naknade po toni prevezenog tereta i po odlazećem putniku u vazdušnom saobraćaju („Službeni list Crne Gore“, br. 072/20 od 19.07.2020. godine) donešen u 2020. godini dok su planiranih sredstava Agencija po osnovu putničkih i robnih naknada obračunata u iznosu od 900.000 eura na osnovu ostvarenih prihoda po ovom osnovu u 2021. godini.

PLANIRANI PRIHODI U 2022. GODINI

Redni broj	Naziv prihoda	Mjesečni	Godišnji
1.	Rutne naknade – Eurocontrol	318.867	3.826.400
2.	Terminalne naknade	18.333	220.000
3.	Naknade koje plaćaju operatori vazduhoplova po toni prevezene robe u civilnom vazдушnom saobraćaju	833	10.000
	Naknade koje plaćaju putnici u civilnom vazдушnom saobraćaju u odlasku	74.167	890.000
	Naknade iz drugih izvora propisane Zakonom	3.608	43.300
4.	Prihodi od kamata	667	8.000
UKUPNO		416.475	4.997.700

U strukturi planiranih prihoda za 2022. godinu najznačajniju stavku i dalje predstavljaju prihodi od rutnih naknada od Eurokontrol-a sa 76,6%, zatim slijede prihodi od naknada koje plaćaju operateri vazduhoplova po prevezenom putniku u odlasku 17,8%, prihodi od naknada koje plaćaju operateri vazduhoplova po toni prevezene robe sa 0,2%, prihodi od od terminalnih naknada 4,4%, kao i naknade iz drugih izvora 0,8% propisane Zakonom i prihodom od kamata 0,2%.

Dugoročno gledano, imajući u vidu utvrđene principe Eurocontrol-a ovakva proporcija prihoda trebalo bi se značajno korigovati u pravcu da se dosadašnje finansiranje troškova Agencije koje se najvećim dijelom odnosi na prilive od strane Eurocontrol-a, nadomjesti prihodima iz domaćih izvora u skladu sa Zakonom čime bi se procenat njihovog učešća u ukupnim prihodima povećao.

Dakle, dominantan izvor finansiranja Agencije u ovom trenutku je još uvijek iz međunarodnih izvora tj od prihoda po osnovu rutnih naknada.

2. PLAN RASHODA

Planirani rashodi Agencije za 2022. god iznose 4.350.027 eura.

Planirani rashodi za 2022. godinu su po pojedinim stavkama smanjeni u odnosu na planirane rashode iz ranijeg period. Planirani rashodi Agencije utvrđeni su na osnovu projekcije aktivnosti datih u godišnjem programu rada, rashoda u tekućoj godini, kao i na osnovu planiranih rashoda u narednoj godini. Dati planirani iznosi rashoda, kroz pojedinačne stavke, odražavaju realne potrebe za funkcionisanjem Agencije u toku 2022. godine.

Komentar strukture rashoda:

Bruto zarade zaposlenih

Bruto zarade zaposlenih za 2022. godinu, planirane su u iznosu od 1.938.407 eura za 60 izvršilaca⁵, i to:

- troškovi neto zarada zaposlenih	1.189.204 eura
- troškovi poreza na zarade	159.740 eura
- troškovi doprinosa iz i na zarade	589.463 eura.

---

⁵Pravilnikom o izmjenama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije utvrđen je ukupan broj od 60 izvršilaca. Važna je činjenica da je zbog svoje specifičnosti i unikatnosti u finansiranju, Agencija u kontinuitetu od njenog osnivanja, izuzeta iz politike ograničavanja zarada u javnom sektoru. Ovakav stav proistekao je iz činjenice da su takvi standardi utvrđeni od strane ICAO i da bi suprotna rješenja značila gubitak stručnih specijalizovanih kadrova Agencije, ugrožavanje normalnog funkcionisanja Agencije a samim tim i ugrožavanje postignutog stepena sigurnosti i bezbjednosti vazdušnog saobraćaja u Crnoj Gori. Vlada Crne Gore u kontinuitetu daje eksplicitnu podršku ovakvom konceptu, a on je podržan od strane Skupštine kroz usvajanje odgovarajućih zakonskih rješenja.

Bruto naknade Savjeta

Bruto naknade Savjeta za 2022. godinu u iznosu od 101.432 eura projektovane su na osnovu važećih odluka u skladu sa Zakonom i Statutom Agencije.

Ostala primanja i naknade zaposlenih

Ostala primanja i naknade zaposlenih za 2022. godinu planirani su u ukupnom iznosu od 296.143 eura. Sastoje se iz troškova prevoza zaposlenih u iznosu od 31.140 eura, troškova zimmnice u iznosu od 41.517 eura, ostale lične naknade u iznosu od 113.603 eura i troškova poreza i doprinosa u iznosu od 109.883 eura, obračunavaju se u skladu sa Pravilnikom o zaradama, naknadama zarada i ostalim pravima i obavezama zaposlenih u Agenciji.

Službena putovanja

Službena putovanja obuhvataju troškove službenih putovanja u zemlji (prevoz, smještaj i dnevnice), troškove službenih putovanja u inostranstvu (prevoz, smještaj i dnevnice) i planirani su za 2022. godinu u iznosu od 175.000 eura. Agencija ima veoma širok dijapazon međunarodnih obaveza, prvenstveno kroz učešće u upravljačkim i ekspertskim grupama EUROCONTROL-A, EASA i ECAC i dijelom ICAO. Kod planiranja rashoda za ovu poziciju imalo se u vidu smanjenje međunarodnih aktivnosti uslovljenih padom vazdušnog sobračaja zbog globalne zdravstvene krize COVID-19.

Rashodi za energiju i ostale režije

Rashodi za energiju i ostale režije za 2022. godinu, koji se odnose na rashode za gorivo, električnu energiju, vodu, usluge čistoće i usluge deponovanja otpada, planirani su na osnovu prosječnih godišnjih izdataka u ukupnom iznosu od 25.000 eura i neophodni su za nesmetano odvijanje poslovanja Agencije.

Rashodi za materijal i usluge

Rashodi za materijal i usluge obračunati su na osnovu prosječnih utrošaka određene vrste materijala u prethodnoj godini i očekivanog nivoa aktivnosti Agencije, planirani su za 2022. godinu u ukupnom iznosu od 172.750 eura. Osnovni elementi ove grupe troškova su: rashodi za kancelarijski materijal i ostali potrošni materijal, telefonske usluge, osiguranje imovine i zaposlenih, bankarske provizije, izdatke za plaćanje revizije godišnjih finansijskih iskaza i ostale neproizvodne usluge.

Troškovi održavanja osnovnih sredstava

Obuhvataju troškove servisa i popravke vozila i usluge tekućeg održavanja osnovnih sredstava i materijala za tekuće održavanje osnovnih sredstava, planirani su za 2022. godinu u iznosu od 48.450 eura. Obračunati su na osnovu prosječnih godišnjih izdataka za tekuće održavanje.

Ostali poslovni rashodi

Ostali poslovni rashodi planirani su za 2022. godinu u iznosu od 1.457.845 eura. U njima najveće učešće imaju troškovi članarina međunarodnim organizacijama tj kontribucije od Eurokontrola u iznosu od 405.000 eura i troškovi za traganje i spašavanje (SAR) u iznosu od 742.000 eura. Ostale troškove čine: troškovi zakupa u iznosu od 54.900 eura (troškovi za licence za sistemski softver koji su plaćene u mjesecu martu i ne nalaze se u predlogu troškova, licenca za namjenski softver za simulaciju rada ILS – sistema za instrumentalno slijetanje na aerodromima, kao i troškovi zakupa za usluge mjesnog voda i interneta). Trošak za uslugu održavanja informaciono-komunikacionog sistema i ostalih sistema Agencije planiran je u iznosu od 54.150 eura, prije svega zbog potrebe zadovoljenja zakonskih obaveza u vezi sa primjenom sistema tehničke zaštite i integracije informacionog sistema (IS) Agencije sa sistemima tehničke zaštite, kao i njegove konsolidacije, što iziskuje potrebu za nadogradnjom kapaciteta i resursa serverske računarske opreme i uređaja za čuvanje podataka u informacionog sistem (IS).

U ostale poslovne rashode spadaju i trošak usluga fizičko-tehničke zaštite u iznosu od 30.000 eura troškovi reprezentacije i organizacije međunarodnih skupova u iznosu od 39.950 eura, troškovi za stručnu literaturu i ostale stručne publikacije planirani u iznosu od 4.000 eura, troškovi usluga tehničkog projektovanja u iznosu od 3.500 eura. Troškovi obrazovanja zaposlenih što predstavlja jednu od bazičnih odrednica poslovne politike Agencije, planirani su u iznosu od 45.000 eura i bazirani su na stvarnim troškovima iz 2019. godine i planiranim potrebama u novonastaloj situaciji vezano za trajanje zdravstvene krize COVID-19.

Troškovi privremenih i povremenih poslova planirani su u iznosu od 39.000 eura. Izdaci za jednokratne pomoći i donacije planirani su u iznosu od 40.000 eura. Agencija će, kao društveno odgovorna institucija u periodu krize COVID-19, odgovarati na molbe humanitarnog karaktera u mjeri svojih raspoloživih sredstava. Troškovi kamata planirani su na osnovu plana otplate kredita Eurocontrol-u za 2022. godinu. u iznosu od svega 345 eura.

Trošak osnovnih sredstava tj trošak amortizacije obračunava se u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i nema uticaja na novčani tok, planiran je u iznosu od 135.000 eura.

PLANIRANI RASHODI ZA 2022. GODINU

(u eur)

Redni broj	Naziv rashoda	mjesečni	godišnji
------------	---------------	----------	----------

1	Bruto zarade zaposlenih	161.534	1.938.407
	troškovi neto zarada zaposlenih	99.100	1.189.204
	troškovi poreza na zarade	13.312	159.740
	troškovi doprinosa iz i na zarade	49.122	589.463

2	Bruto naknade Savjeta	8.453	101.432
	troškovi neto naknada	5.880	70.560
	troškovi poreza na naknade	751	9.008
	troškovi doprinosa na naknade	1.822	21.864

3	Ostala primanja i naknade	21.219	296.143
	troškovi prevoza zaposlenih	2.595	31.140
	troškovi zimmice	-	41.517
	troškovi ostalih naknada	9.467	113.603
	troškovi poreza i doprinosa	9.157	109.883

4	Službena putovanja	14.583	175.000
	troškovi dnevnica za službena putovanja	5.208	62.500
	troškovi smještaja za službena putovanja	5.208	62.500
	troškovi prevoza na službeno putovanje	4.167	50.000

5	Rashodi za energiju	2.083	25.000
	troškovi goriva	833	10.000
	troškovi režije (električne energije, voda čistoća)	1.250	15.000

6	Rashodi za materijal i usluge	13.984	172.750
	kancelarijski materijal i ostali potrošni materijal	2000	24.000
	sitan inventar	325	3.900
	trošak nabavke službenih odijela	413	4.950
	troškovi telefona	4.250	51.000
	troškovi platnog prometa	1.250	15.000
	troškovi osiguranja (život. osig. zaposl. i imovine)	2.917	35.000
	troškovi revizije	-	4.950
	troškovi usluga odnosi s javnošću	2.417	29.000
	troškovi konsalting usluga	413	4.950

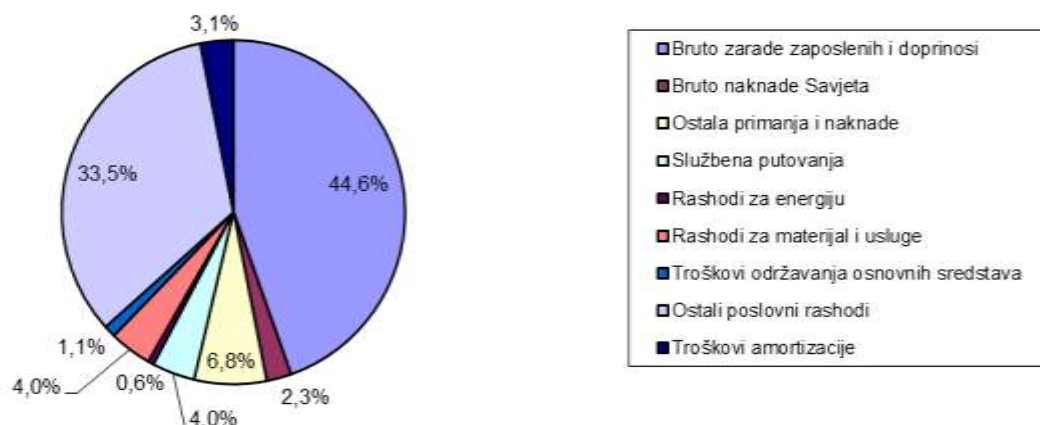
7	Troškovi održavanja osnovnih sredstava	4.038	48.450
	servis i popravka vozila	1.000	12.000
	tekuće održavanje osn.sred. i dr. trošk.održavanja	3.038	38.900

8	Ostali poslovni rashodi	121.487	1.457.845
	trošak zakupa (lic.sistem. soft., mjesni vod, internet)	4.575	54.900
	tekuće održavanje informac.-komunikac. sistema	4.513	54.150
	trošak usluga fizičko tehničke zaštite posl. prostora	2.500	30.000
	trošak usluga tehničkog projektovanja	292	3.500
	troškovi reprezentacije i međunarodnih događaja	3.329	39.950
	troškovi članarina međunarodnim organizacijama	33.750	405.000
	stručna i ostala literatura (publikacije, časopisi)	333	4.000
	troškovi obrazovanja zaposlenih	3.750	45.000
	troškovi jednokratnih pomoći donacija i humanit akcija	3.333	40.000
	trošk. privremenih i povrem. poslova i dr. poslova	3.250	39.000
	troškovi traganja i spašavanja-SAR	61.833	742.000
	troškovi kamata	-	345

9	Osnovna sredstva		135.000
	troškovi amortizacije		135.000

	Ukupno	362.502	4.350.027
--	---------------	----------------	------------------

Rashodi

U strukturi planiranih rashoda za 2022. godinu najznačajniju stavku predstavljaju bruto zarade zaposlenih 44,6%, zatim slijede ostala poslovna opterećenja sa 33,5% (u čijoj strukturi, dominantno sa 79% učestvuju kontribucije međunarodnoj organizaciji i rashodi za SAR), zatim troškovi za ostala primanja i naknade 6,8%, bruto naknade Savjetu 2,3%, rashodi za materijal i usluge 4,0%, troškovi za službena putovanja 4,0%, amortizacija 3,1%, rashodi za energiju 0,6%, troškovi za održavanje osnovnih sredstava 1,1%.

* * *

Na osnovu analize planiranih prihoda i rashoda za 2022. godinu, može se vidjeti da su ukupni planirani prihodi u iznosu od 4.997.700 eura veći za 43% u odnosu na planirane za 2021. godinu i da su planirani rashodi u iznosu 4.350.027 eura veći za 24% u odnosu na planirane rashode za 2021. godinu. Naime bitno je istaći da katastrofa koja je zadesila vazdušni saobraćaj u vrijeme zdravstvene kovid krize, ima evidentne posljedice i da će za njihovu sanaciju trebati nekoliko godina. Sve avio-kompanije su ostvarile velike gubitke, a mnoge su i bankrotirale. Slična je situacija i sa aerodromima, koji su takođe u finansijskim gubicima, kao i provajderi vazduhoplovnih usluga (kontrola letenja) i naravno, vazduhoplovne vlasti. Radi saniranja finansijskih gubitaka svi oni su bili prinuđeni da uzmu kreditna zaduženja, uključujući i finansijski najmoćniju evropsku instituciju Eurocontrol-a, koji je uzeo kredit kod konzorcijuma evropskih banaka. I Agencija za civilno vazduhoplovstvo je još od I kvartala u 2020. godini ozbiljno finansijski pogođena ogromnim i iznenadnim padom vazdušnog saobraćaja.

To je direktno uticalo na smanjenje (u jednom trenutku čak i potpunu obustavu) svih prihoda i negativan finansijski rezultat poslovanja u 2020.godini. Samo zahvaljujući određenim neutrošenim sredstvima rezervi akumuliranim u ranijim godinama koje je zahvaljujući domaćinskom poslovanju sačuvala, Agencija je uspjela da obezbijedi finansijsku likvidnost i finansiranje osnovnih zakonskih funkcija u očuvanju sigurnosti i bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva. Ova sredstva su, shodno zakonu i međunarodnim računovodstvenim standardima u finansijskim iskazima, evidentirana kao sredstva rezervisana za buduće izdatke. Sredstva su shodno preporukama Ministarstva finansija i Savjeta Agencije oročena kod tri poslovne banke, na osnovu postupka prikupljanja ponuda od svih poslovnih banaka u Crnoj Gori.

U saradnji sa Eurocontrol-om, iz već pomenutog kredita, koji su oni uzeli od konzorcijuma evropskih banaka, Agencija se u 2020. godini, pod istim uslovima zadužila za dio toga kredita u iznosu 565.634 eura sa kamatnom stopom od 1,5% + 3M EURIBOR, koji će biti vraćen do marta 2022 godine, dok su obaveze Agencije po osnovu ovog kredita za 2022. godinu u iznosu od 98.857,73 eura.

Kao i u prethodnim godinama prilikom realizacije Finansijskog plana za 2022. godinu, Agencija će se dominantno rukovoditi principima racionalnosti i domaćinskog poslovanja, posebno kada se imaju u vidu rashodi. To znači da će i u toku 2022. godine, biti permanentno praćena finansijska situacija i da će ukoliko se ukaže potreba doći do dodatne restrikcije troškova, do onog nivoa koji ne smije ugroziti izvršenje zakonskih funkcija Agencije, odnosno sigurnosti i bezbjednosti vazdušnog saobraćaja.

3. REALIZACIJA PLANA za 2022. godinu

Ovaj plan za 2022. godinu, predstavlja projekciju na osnovu raspoloživih podataka i informacija u vrijeme njegovog donošenja, što znači da u toku realizacije može biti dopunjen i izmijenjen. Raspored sredstava po finansijskom planu vrši se u skladu sa opštim aktima Agencije, donijetim odlukama, programima i planovima rada, zaključenim ugovorima i drugim aktima koje donosi Agencija u skladu sa Zakonom o vazdušnom saobraćaju u cilju izvršavanja obaveza zadataka iz nadležnosti Agencije.

PLAN INVESTICIJA U 2022. GODINI

Investicije za 2022. godinu su planirane u iznosu od 313.900 eura i detaljno su obrazložene u **Prilogu 1.**

PRILOG 1.

PLAN INVESTICIJA ZA 2022. GODINU

(u Eur)

Br.	Plan investicija za 2022. godinu	Procjenjena
1.	Nabavka opreme za sistem tehničke zaštite Agencije	45.000
2.	Nabavka serverske opreme i rezervnih djelova informacionog sistema	30.000
3.	Nabavka računarske opreme	25.000
4.	Nabavka softvera za kontrolu štampe na štampačima	3.000
5.	Nabavka kancelarijske opreme	4.950
6.	Protivpožarna zaštita tj. zaštita i spašavanja lica i objekata	4.950
7.	Softver za jedinstveni pristup i upravljanje mrežom	1.000
8.	Nabavka skladišnog prostora	200.000
	Ukupno	313.900

Plan Investicija za 2022. godinu planiran je u iznosu od 313.900 eura, a njegovu osnovu predstavlja dio nerealizovanog plana investicija za 2020. godinu i dio nerealizovanog plana investicija za 2021. godinu. Shodno zakonskim propisima, a u vezi sa procedurama javnih nabavki, Agencija će donijeti Plan javnih nabavki za 2022. godinu, čiji će sastavni dio biti planirane investicije za koje je će zbog uticaja na novčane tokove u 2022. godini značajno biti da Agencija obezbijedi finansijsku likvidnost.

Komentar Investicija planiranih za 2022. godinu:

1. Nabavka opreme za sistem tehničke zaštite Agencije

Odredbama Zakona o zaštiti lica i imovine (koji je stupio na snagu u januaru 2014. godine) i Pravilnika o bližem sadržaju plana zaštite obavezno šticećenih objekata, uređuje se zaštita pravnih lica i njihove imovine, koje ne obezbjeđuje država, u pogledu fizičke i tehničke zaštite.

U članu 14 tačka 6 prethodno navedenog zakona, navedeno je da su, pored ostalih objekata, i obavezno šticećeni objekti od značaja za saobraćaj u svim vrstama saobraćaja.

U članu 16 je propisano da se zaštita obavezno šticećenih objekata vrši se na osnovu plana zaštite, koji, na osnovu ugovora iz člana 10 ovog zakona, izrađuje privredno društvo, drugo pravno lice i preduzetnik koji obavljaju djelatnost zaštite.

Zakonom i pravilnikom je propisano da Plan zaštite sadrži i Projekat tehničke zaštite obavezno šticećenog objekta, kojim se pored ostalog predviđaju i projektuju odgovarajuća sredstva i komponente tehničke zaštite (prilazi, prostori i predmeti koje treba štiti, prostori koje treba nadgledati, način i mjesto signalizacije alarma, režim rada zaštitnih zona, vrsta rezervnog napajanja električnom energijom, vrsta tehničke zaštite, smještaj uređaja i opreme za tehničku zaštitu, način postavljanja instalacija; komponente sistema: alarmni sistemi, video nadzor, sistemi za kontrolu i pristup, komunikacione veze i sistemi za kontrolu obilaska objekta, lokacija operativnog centra).

U članu 13 Zakona propisano je da se tehnička zaštita vrši upotrebom sredstava koja imaju propisani kvalitet, u skladu sa utvrđenim međunarodnim standardima, oko šticećenog objekta i u granicama šticećenog prostora.

Uzimajući u obzir prethodno navedeno procjenjuje se da će Agencija biti u obavezi da izvrši nabavku usluge izrade plana zaštite kao i nabavku adekvatnih sistema za tehničku zaštitu u procijenjenoj vrijednosti od 45.000 eura.

Ukupna procijenjena vrijednost za nabavku opreme za sistem tehničke zaštite Agencije iznosi 45.000 eura.

2. Nabavka dodatne serverske opreme i rezervnih uređaja za potrebe informacionog sistema Agencije

Nabavkom backup uređaja omogućila bi se implementacija sistema za izradu rezervnih kopija bitnih podataka sa svih računara koje koriste zaposleni Agencije u svom radu. Na ovaj način bi se omogućila svakodnevna automatizovana izrada rezervnih kopija podataka, koji su bitni za rad Agencije koji se nalaze na računarima zaposlenih.

Sadašnjim tehničkim rješenjem se vrši čuvanje rezervnih kopija podataka koje se nalaze na server računarima, dok se automatska izrada rezervnih kopija podataka koji se nalaze na računarima zaposlenih ne vrši zbog nedovoljnog kapaciteta postojećeg uređaja za backup podataka.

Ukupna procijenjena vrijednost nabavke je 30.000 eura.

3. Nabavka računarske opreme

Predviđena je nabavka računarske opreme i pribora u iznosu od 25.000 eura. Procjena potrebnog iznosa za ovom vrstom opreme, za potrebe izrade plana, urađena je na osnovu iskazanih potreba pojedinih organizacionih jedinica Agencije i pojedinačnih zahtjeva zaposlenih, kao i na osnovu predviđanja potreba za nabavkom računarske opreme u 2022. godini.

Procijenjena vrijednost nabavke računarske opreme je 25.000 eura.

4. Nabavka softvera za kontrolu štampe na štampačima

Predviđena je nabavka softvera za kontrolu štampe na štampačima radi racionalnije potrošnje kancelarijskog materijala.

Procijenjena vrijednost nabavke softvera za kontrolu štampe na štampačima je 3.000 eura.

5. Nabavka kancelarijske opreme

Planirana je nabavka nedostajuće kancelarijske opreme u iznosu od 4.950 eura.

6. Nabavka protivpožarna zaštita tj. zaštita i spašavanja lica i objekata

Planirana nabavka opreme u iznosu od 4.950 eura.

7. Nabavka softvera za jedinstven pristup i upravljanje mrežom

Planirana nabavka u iznosu od 1.000 eura.

8. Nabavka skladišnog prostora

U 2021. godini zbog akutnog nedostatka skladišnog prostora u Agenciji potrebno je realizovati njegovu kupovinu. Kupovinom skladišnog prostora veličine od 150 do 200 m² uključujući i adekvatno obezbjeđenje, riješilo bi se trenutno zagušenje dokumentacijom, inventarom i pojedinim zalihama koji opterećuju radni prostor u Agenciji.

Cijena kupovine skladišnog prostora je okvirno planirana u iznosu od 200.000 eura.

Zaključna razmatranja:

Finansijski plan za 2022. godinu Agencije za civilno vazduhoplovstvo, rađen je i dalje u uslovima COVID krize koja je pogodila svjetsku vazduhoplovnu industriju, dok su projekcije oporavka i povratka na nivo iz 2019. godine još uvijek neizvjesne. Osim od razvoja pandemije COVID-19, oporavak civilnog vazduhoplovstva zavisice i od stanja avioindustrije, prije svega avio kompanija, i njihove sposobnosti da povećaju broj prevezenih putnika, što će opet zavisiti od globalnih ekonomskih kretanja kao što su oporavak proizvodnje, oporavak turizma i sl. Povećanje broja prevezenih putnika značajan je za cijeli lanac civilnog vazduhoplovstva za njihove aerodrome, provajdre vazduhoplovnih usluga i vazduhoplovne vlasti.

Konkretno, svi ključni prihodi Agencije za civilno vazduhoplovstvo, a to su: rutne naknade, terminalne naknade i naknade na odlazeće putnike zavisice isključivo od povećanja broja letova i broja putnika u našoj naplatnoj zoni.

Finansijski plan za 2022. godinu sa projekcijom prihoda u iznosu od 4.997.700 eura i rashoda u iznosu od 4.350.027 eura, biće realizovan iz sopstvenih izvora finansiranja u skladu sa članom 13 stav 1 Zakona o vazdušnom saobraćaju ("Službeni list CG", broj 30/12 i 30/17), čime je obezbijedeno nezavisno finansiranje vazduhoplovne vlasti iz sopstvenih izvora.

Naravno, osnovna svrha realizacije Finansijskog plana za 2022. godinu, biće izvršenje osnovnih zakonskih i međunarodnih obaveza Agencije, dominantno se rukovodeći principima racionalnosti i domaćinskog poslovanja sa ključnim ciljem očuvanja dostignutog nivoa sigurnosti i bezbjednosti vazdušnog saobraćaja.